

KAFFE—EN HET HISTORIA

LÅNE- EXEMPLAR

INFORMATION OM
FÖREMÅL OCH BILDER
I UTSTÄLLNINGEN

Välkommen till *Kaffe – en het historia*! Utställningen innehåller hundratals föremål ur Kulturens samlingar varav endast ett urval presenteras här, uppdelat på de två utställningslokalerna Lunda-hallen och Textilhallen.

Om det är något särskilt föremål i utställningen du undrar över går det bra att kontakta Anna Lindqvist (anna.lindqvist@kulturen.com) eller Karin Hindfelt (karin.hindfelt@kulturen.com). Ta gärna en bild med din mobilkamera och skicka tillsammans med din fråga.

LUNDAHALLEN

Det exklusiva kaffet

Montern visar hur kaffet kunde drickas hos överklassen under 1700-talets senare del.

Karmstolar från 1700-talets mitt. Målning och förgyllning har tillkommit efter att stolen kommit till Kulturen. (KM 8014.2)

Porträtt av okänd kvinna klädd i robe à la française, 1700-talets mitt. (KM 24085)

Kaffekanna, rokokostil, tenn, av Johan Gottlieb Reichel, Tyskland. (KM 13116)

Ljusstakar, rokokostil, tenn, tillverkade 1761 av tennmästaren Magnus Söderbergs änka som efter makens bortgång övertog makens verkstad i Stockholm. (KM 19037)

Koppar med fat, "rosa familjen" (*famille rose*), Qingdynastin (1736-1975), dekoren blev mycket populär på det porslin som exporterades från Kina under andra hälften av 1700-talet. (KM 96991)

Kaffe och kvinnor

Montern speglar en borgerlig salong i slutet av 1800-talet.

Stolar, del av möbelgrupp från Carl Martin Collins hem på Tomegapsgatan i Lund. Gåva till Kulturen av Collins husföreståndarinna Elna Hansson. (KM 51491)

Emmastol i nyrokoko i skuren och polerad valnöt, 1860-tal. Senare klädsel. (KM 66158)

Nothylla, mahogny, en vanlig inredningsdetalj vid tiden. Från Rängs prästgård. (KM 45465)

Oljemålning, motiv från Bjärred, målad av Paulina Odenius (1846-1921). (KM 44774)

Fotografi föreställande professor Carl Georg Brunius (1792-1869), i tidstypisk ram skuren som en krans av eklöv och lagerblad. (KM 48780)

Bulldog, figurin tillverkad vid Rörstrands porslinsfabrik, troligen av Waldemar Lindström. (KM 44925)

Tjugo koppar om dagen

Montern visar hur ett allmogekök kunde se ut omkring år 1900.

Stol (KM 51850.25), **Hylla** (KM 51850.36)

Knoppbräda, klädhängare (KM 51850.209)

På monterns baksida:

Bakgrund: kaffeburk, Bellmans kaffe, tillverkad av AB Plåtmanufaktur för Manne Forsbergs Eftr. (KM 56093)

Målning: *Hos spåkvinnan*, av Pehr Hilleström (1733-1816), tillhör J A Bergs stiftelse, Stockholms universitet, foto: Jean Baptiste Béranger.

Målning: *Familjen Stenbock i sitt bibliotek i Rånäs*, målad ca 1740 av K.F. Svan (1708-1766). Ur Skoklosters slotts samlingar. Foto: ©Fine Art Images/Heritage Images

Målning: *Familjen Remy i Bendorf, nära Koblenz*. Målad 1776 av den tyske konstnären Zick Januarius (1730-97). Foto: ©Germanisches National Museum / Bridgeman Images

Kaffeservis, förnicklad metall, tillverkare Johan Engström Fabriksaktiebolag i Eskilstuna. (KM 52541)

Kaffekoppar, importerade från Tyskland. Målade i Johan Ekelunds Porslinsmåleri i Ystad. (KM 52552)

Blomkruka, majolika, Gustavsberg 1895. (KM 45432)

På monterns baksida:

Bakgrund: kaffeburk tillverkad av Barsviks för Löfbergs lila. (KM 78257)

Foto ur Paulus och Anna Romares fotoarkiv. (KM 93501.77)

Etikett, J.H. Nygrens konditori & Damcafé. (Kulturens arkiv 100.1802)

Brevmärke, reklam för J.H. Strauss kafferosteri och kolonialvaror. (Kulturens arkiv 100.9503)

Foto Ida Ekelunds ateljé, Lund. Beställaren av bilden hette Assarsson. Fotografierna från Ida Ekelunds ateljé återfanns under golvet i den f.d. ateljén vid renovering av vindsvåningen 2012. (KM 93676.2157)
Besök gärna Kulturens utställning *Jag ser dig – fotograf Ida Ekelund*.

Föremål ur den s.k. Mjöhultssamlingen som innehåller 520 föremål och ger inblick i ett skånskt allmogehem.

Kaffekopp med fat, handmålade flintgods, Dawson & Co. i Sunderland, England.

Inköpt till Kulturens samling redan 1884.
(KM 1756)

Mjölkpall, från Södra Sandby, hål i sätet för upphängning. (KM 46612)

Sockerklyvare, sockerhuggare, användes till att dela toppsocker i mindre bitar. (KM 27170)

Kafferostare, låda med skjutlock i plåt, handtag av trä. Avsedd att användas över öppen eld eller i en kakelugn och är inte avsedd för järnspis. Kaffebönorna lades i rostlådan som hölls över elden. (KM 66986)

Kafferostare, i form av en täckt panna med vev som vrider runt en vinge så att bönorna hålls i rörelse och blir jämt rostade. (KM 56838)

Kaffekittel, koppar, tillverkad av Magnus Ryberg, Göteborg (KM 43381)

Kaffekittel, koppar, tillverkad av W. Bäcklund, Skellefteå (KM 47571)

I var mans mun

I montern visas ett vardagsrum från tiden omkring.

Soffa, 1960-tal. Från Alrik Jönssons gård, Östarp 2. (KM 84547)

Målning, föreställande två skånska klinegårdar. Från Alrik Jönssons gård, Östarp 2. (KM 84543)

Soffbord, teak. Tingströms Bra Bohag, modell Frisco. 1960. Design Folke Ohlsson. (KM 88740)

Stringhylla, fanér i teak. Design Nils Strinning. 1950-tal. (KM 75533)

Ryamatta, knuten av Sture Odehall någon gång 1940-1969. (KM 83966)

På monterns baksida:

Bakgrund: kaffeburk tillverkad av PLM för Cirkelkaffe. Varumärket lanserades 1932 av Kooperativa Förbundet (KF). Tillverkad av PLM. (KM 82410)

Kafferast och picknick

Frilufts-servisen Taffel, komplett plastservis för fyra personer. Formgiven 1959 av Sigvard Bernadotte och Acton Björn, tillverkad vid Husqvarna Borstfabrik. Fanns i fyra olika färgställningar. Hinken kunde användas för att hämta vatten i, och locket som diskbalja. (KM 83447)

På monterns baksida:

Bakgrund: kaffeburk Skånskans kaffe, tillverkad av PLM för Skånska Kaffe-aktiebolaget, Helsingborg. Burkens dekor visar vävda band från olika skånska härader. Originalburken står på hylla 4 bland förpackningar. (KM 93971)

Foto: Kvinna mal kaffe med kaffekvarnen, fotograferad 1908 i Hult i Västergötland. Foto: Erik Rud/Västergötlands museum

Illustration: *Tre roddarmadamer i Stockholm tar kaffepaus*, C. A. Dahlström, ur boken *I Stockholm* (1855).

Teckning: *Stuga i Småland*, Kilian Zoll (1818-1860). Ingår i en skissbok omfattande 49 blad utförda 1845-1857. (KM 8224)

Målning: *Kaffestunden*, Jakob Kulle (1838-1898). ©Alamy Stock Photo

Tevekopp med fat, lergods, okänd tillverkare, omkring 1960-1963. (KM 82532)

Teve-kanna tillverkad av AB Termoverken, Jönköping. Den har använts av familjen Bengtsson i Kävlinge, som köpte den 1958 tillsammans med familjens första teve, inför fotbolls-VM samma år. (KM 82510)

Gräddkanna och sockerskål, lergods, tillverkade av Jani-keramik, Laholm på 1950-1960-talen med karaktäristisk dekor av Jane Wålstedt. (KM 87058 och KM 87059)

Foto: Kaffe och kakor vid tv:n, 1960-tal. ©Sjöberg bildbyrå

Foto: Samling kring soffbordet med kaffe i termoskanna. Privat ägo.

Foto: Simhopparen och OS-medaljören Ulrika Knape med maken Matz i ett hemmahos reportage 1975. ©Sjöberg bildbyrå

Campingset, hopfällbart bord som även fungerar som transportväska för de tillhörande pallarna. (KM 96622)

Transistorradio, köpt i Lund 1957. Radion togs med till stranden i Lomma eller Bjärred på sommaren. Handtaget fungerar som antenn, men på stranden fanns det inget att hänga radion på och ljudet blev därför aldrig bra. (KM 82519)

Kylväska i plast från 1950-talet. Använts av familjen Cedergren när de åkte mellan hemmet i Kallinge och sommarstugan i Eringsboda, Blekinge. (KM 98575)

Översta hyllan, hylla 1

Röd termos med rött lock, korrugerad aluminium med kork och insats av spegelglas. Började tillverkas på 1940-talet av Jönköpings Vacuumindustri under namnet Juneflaskan och har även tillverkats av Termoverken i Jönköping. (KM 84581)
Termoskannor eller tevekannor av rostfritt stål formgivna av firma Bernadotte & Bjørn för Moderna Kök som startade 1946 som grossistföretag. Företaget övergick till att ta fram egna produkter varav flera var designade av Bernadotte & Bjørn. Den vänstra är ritad 1958-59 av Piet Hein. (KM 80263) Den högra kom några år senare och rymmer 3/4 lit. (KM 88784)

Hylla 2

Termosar. 1950-60-talens plastföremål är ofta designade av kända formgivare. Från vänster, termosar formgivna 1980 av Arne Darnell, Hammarplast (KM 88761), Carl-Arne Breger, AB Termoverken, Jönköping, 1960-tal (KM 82503) och av Jan Krahner, tillverkad av AB Husqvarna Borstfabrik för KF 1972. (KM 88760)

Tillbringare med lock, modernt trekantig, formgiven 1961-63 av Rolf Häggbom och Helénè Lalander på Bernadotte & Bjørn för Husqvarna Borstfabrik AB (KM 88757).

Termopluntan av mörkblå plast ingick i Åhléns kollektion *Helt enkelt* som lanserades 1998 i samband med att

Stockholm var Europas Kulturhuvudstad. Formgiven av Olle Gyllang och tillverkad av Hackman Hammarplast. (KM 85545)

Hylla 3

Engångsmuggar, från firma J D Stenqvist AB, Kvidinge. (KM 77604)

Engångsmugg med hållare, Meny Combi, formgiven av Carl-Arne Breger.

Tillverkades i en rad olika färger av Åkerlund & Rausing, 1960-tal. (KM 87017)

Plastmugg i dubbelväggig SAN-plast är formgiven 1970 av Sven-Eric Juhlin, Gustavsberg och tillverkades i en rad olika färger. (KM 75546)

Mugg med lock utformad som en mössa, designad av Albert Henry Woodfull för det engelska företaget Cadbury 1949. (KM 92143)

Plastglas med stora gula prickar tillhör de produkter som Katja Geiger formgav under åren i USA 1977-1996. (KM 98213)

Mugg i servisen Zoom av Karin Björqvist tillverkades i ornamin i gult och orange, Gustavsberg 1967. (KM 75545)

Hylla 4 och nederst

Friluftsservisen Taffel, komplett plastservis för fyra personer. Formgiven 1959 av Sigvard Bernadotte och Acton Bjørn, tillverkad vid Husqvarna Borstfabrik. Fanns i fyra olika färgställningar. (KM 83447)

Hylla 5

Utflyktskorg i flätad pil, innehåller bland annat två tallrikar, två kryddburar av trä, en metallbägare, ett glas samt en flaska. Från 1900-talets första del. (KM 50393)

En stund med kaffe – nu och då

Bildspel. Fotografier ur Kulturens samlingar och privata album.

Förpackningar

Kulturens har en omfattande förpackningssamling. Vill du läsa mer om den, se Kulturens årsböcker 1963 och 1987. Många av de utställda förpackningarna kommer från PLM, AB Plåtmanufaktur och är skänkta av Rune Ohlin. Han var anställd på PLMs ateljé 1960-1999. Övriga kommer från andra privatpersoner. Här nedan presenteras några förpackningar.

Översta hyllan, hylla 1

Den gröna burken i mitten är märkt Granlunds kaffe. Werner och Granlund

drev affär i Eslöv från 1905, i korsningen Norregatan/Stortorget. (KM 74516)

Burken LYONS PURE GROUND COFFEE är sannolikt inköpt i London omkring 1950 av sjökapten Ralph Westrup som årligen gjorde resor dit. (KM 78324)

Hylla 2

Cirkelkaffe och Skånskans kaffe är formgivna av Rune Ohlin (KM 93970 och KM 93894) och Tellus Lyx Java av Margit Ekberg på PLM:s ateljé, 1970-tal. (KM 84238) Burken med Åbergs Jubileums-kaffe är tillverkad 1936 av AB Bleckvarufabriken, Malmö. (KM 78298)

Hylla 3

Zoégasburken var en jubileumsgåva till kunder. Den kommer från Anderbergs Livs, som låg på Skomakaregatan i Lund. (KM 76389)

Allt går att sälja

Bildspel. Kafferelaterad reklam under 100 år, från 1914 till 2015. Bilderna är hämtade ur dagspress, veckotidningar och månadsmagasin ur Kulturens samlingar och i privat ägo.

Skyltar:

SOLO-kaffe. Reklammarknadens expansiva utveckling under sent 1800-tal kan kopplas till produktionen av det som än idag ofta kallas "kolonialvaror". Kolonialism i kombination med billig arbetskraft eller slavarbete, innebar att västerländska konsumenter fick tillgång till en mängd exotiska produkter som ofta marknadsfördes med stereotypa och kränkande skildringar av etnicitet. Originalen är en målad glasskylt signerad: Skylt o Sprut Co i Malmö -50. (KM 99140)

Burken med Kärnkaffe har motiv från Kulturens butik Hökeriet i korsningen Sankt Annegatan / Tomegapsgatan. (KM 84219)

Hylla 4

Till höger står Skånskans kaffe med mönster av vävda band från olika skånska häradar. Burken har använts till montern *Tjugo koppar om dagen*. (KM 93971)

Nedersta hyllan, hylla 5

Två stora kaffeburkar från Triangeln, Förenade Kaffeimportörers Rosteri AB i Göteborg, bildat 1903. Burkarna som på ena sidan har motiv som visar arbete på en kaffeplantage, har använts för förvaring av 10 kg kaffe vardera och kommer från Adolf Lindholms speceriaffär i Kävlinge. Affären lades ner 1963. (KM 56449)

Skånskans kaffe. Originalen är en reklamaffisch från 1920-talet, tryckt i Tyskland av W C Brüll i Nürnberg. En gåva av Ingmar Tufvesson som 2009 skänkte en stor del av sin samling med förpackningar och reklammaterial till Kulturen. (KM92072)

Det vänliga kontoret. Originalen är en annons för Gevalia ur *Damernas Värld*, 1951.

TEXTILHALLEN

Kaféer i Lund

Bakgrund: Delar av personalen på Tage Håkanssons vid borden i konditoriets kafédel. 2a från vänster sitter Ruth Rosendahl, gift med konditormästare Gotthilf Rosendahl. De drev konditoriet under ett många år, Ruth ansvarade för stora delar av verksamheten. Det klassiska konditoriet låg på Klostergatan där Chocolaterie Hovby No 9 ligger idag. Huset byggdes av Tage Håkansson 1911. Foto Anna Tykesson, ca 1930. (KM 101000.502). Övriga foton: Kulturens samlingar.

Kaffeservis med tryckt blomsterdekor, från Tage Håkanssons konditori. (KM 68997)

Tetraförpackning för kaffebrädde. Tetra Pak grundades 1951 i Lund av Ruben Rausing och Holger Crafoord som ett dotterbolag till Åkerlund & Rausing. (KM 93447.50)

Minnesmugg från industri-, konst- och slöjdetställningen i Lund 1907. Utställningen hölls där Stadsparken nu ligger. På ena sidan av muggen reklam för AB Holländska Kafferosteriet. Landskronaföretaget drev kaffeservering i en byggnad i morisk stil på utställningsområdet. (KM 56842 och KM 91314)

Foto i ram föreställande konditor Tage Håkansson med sin tax. Fotot taget av Per Bagge i oktober 1923. (KM 63189)

Kaffet kommer

Skulptur i trä föreställande Karl XII. (KM 45849)

Apotekskärl i fajans målat av Johannes Pennis i Delft, Holland, 1723-1763. (KM 5070)

Kopp med fat, brun utsida och inuti blå underglasyrdekor. Kina, Kangxi, 1662-1722.

Ta en fika

Foto föreställande en kaffeburk innehållande Swedish House Coffee (KM 92034). 1950-tal. Det amerikanska företaget Scandinavian Coffee Corp. producerade och marknadsförde även kaffet Skandia.

Fikaminnen

Alla foton privata.

Kaffe – ett miljöproblem

Film: *Cambio el climático*. Filmen behandlar konsekvenserna av klimatförändringarna för kaffeodlare i många av de länder som förser oss med kaffe. Odlarna ser klimatförändringarna som en av sina största utmaningar. Effekterna av klimatförändringarna hotar kaffeproduktionen och odlarnas möjlighet att försörja sig och sina familjer. ©Fairtrade Deutschland

Skor: vattentäta sneakers från det finska företaget Rens. De lanserade sin första sneaker 2019. Varje par innehåller plast motsvarande sex återvunna PETflaskor och 1½ hekto kaffesump. Yttersulan är tillverkad av naturgummi.

Kaffemugg med lock: Weducer Cup lanserades 2015 av företaget Kaffeform GMBH i Berlin. Företaget säljer både take-away muggar och koppar i olika storlekar avsedda för bland annat espresso och cappuccino. Materialet baseras på kaffesump och biopolymerer.

Den bruna ytan har en slipad dekor föreställande män i spanska dräkter och träd. Slipningen har gjorts i Europa. (KM 18991)

Karl XII:s "dödsmask", gipsavgjutning. (KM 31993)

Medicinvåg från 1700-talet. (KM 46267)

Cezve, turkisk kaffekanna i koppar.

Dallah, arabisk kaffekanna i mässing.

Rosta, mala, tillaga

Kaffebryggare, så kallad Wienerbryggare. Från omkring 1910. (KM 73826)

Kaffebryggare, så kallad balanserad sifonbryggare, en typ av vakuumbryggare. Malet kaffe läggs i glaskärlet och vatten hälls i porslinsbehållaren. Brännaren tänds och vattnet hettas upp. Ångtrycket pressar ut det heta vattnet till glaskärlet där det blandas med kaffet. När porslinsbehållaren är tömd lättar den, locket faller över brännaren som släcks. När porslinsbehållaren kallnar suges det färdiga kaffet tillbaka, sumpen blir kvar i glaskärlet tack vare filtret i rörets ena ände. Kaffet serveras porslinsbehållaren som är försedd med en kran. Vakuumbryggaren uppfanns av skotten James Napier 1840, principen utnyttjades i många modeller och blev populär i hela Europa. Denna variant bygger på fransmannen Pierre-Apollonie Preterres engelska patent från 1849. (KM 92321)

Perkulator, så kallad Sveabryggare". Kannan i aluminium har lock med glasknopp, handtag av vit bakelit. Typen visades på Stockholmsutställningen 1930. (KM 71262)

Bryggtratt för Melittafilter. I aluminium och plast. Tillverkad 1938-1945. Melitta Benz från Dresden fick 1908 patent på det första kaffefiltret av papper. (KM 75467)

Kaffedoserare, Zyliss Mesura. Förvaringsdelen rymmer ett halvt kilo kaffe. När man vänder på den och vrider på överdelen så kommer ett mått kaffe ut. Det schweiziska företag som tillverkade modellen på 1960-talet heter numera Zyliss. (KM 73315)

Kaffepumpa, klotformad glasflaska med lång hals, lik en laboriekolv, i violett glas med ett fodral av målad bleckplåt. Kaffepumpor nämns för första gången på 1830-talet. De var vanligt förekommande, speciellt i södra Sverige, fram till andra världskriget. (KM 59561)

Kafferostare även kallad kaffebrännare. Utklippta rosettmönster och svarvat handtag. Från senare hälften av 1800-talet. (KM 38729)

Kaffekvarn, helt i trä. Från Broby i Östra Göinge. (KM 12101)

Kafferostare, Primus No 1119. Avsedd att placeras på gaslåga eller primuskök. Från 1920-talet. (KM 62214)

Kaffekvarn, i järn. Formen liknar de kaffekvarnar som används i sydöstra Europa och länderna kring östra Medelhavet. (KM 17298)

Kaffekvarn, Leinbrocks

Ideal. Företaget Leinbrock som grundades 1864, var Tysklands största tillverkare av kaffe- och kryddkvarnar. Tillverkningen lades ned 1985. (KM 73420)

Kaffebrännare eller

kafferostare i järn. Tillhörande järnring för montering på järnspis. Med skaftet vevades klotet runt så att bönorna blev jämt rostade. 1800-talets senare del. (KM 89999)

Socker kvitterades ut i butik mot ransoneringskupong. Ett kilo socker i månaden var ransonen. Dosan var tänkt att bäras i ägarens ficka eller väska och användas man gick till grannen för en kopp, samlades till kafferep eller gick på konditori. (KM 44066)

Burkar för kaffe och

socker. Servisen *Pyro* formgavs av Wilhelm Kåge och tillverkades av Gustavsbergs porslinsfabrik 1929-1955. Den eldfasta servisen presenterades på Stockholmsutställningen 1930. Nu kunde husmodern ta faten direkt från ugn till bord. Det sparade tid och var en funktionalistisk idé. Den enkla "Kåge-blomman" blev kännetecknet för servisen. Servisen *Pyro* blev mycket populär och kom snart att bestå av över 200 delar. Dekoren var ursprungligen i brunt, men 1934 lanserades en grön variant och en blå kom 1940. (KM 68443)

Socker och surrogat

Sockersax, sockertång.

Troligen ett gesällprov. Dekoreras med kors, ankare och hjärta, symbolerna för tro, hopp och kärlek. (KM 12744)

Förpackning för BRANA-kaffe, ett

kaffesurrogat med rostad råg som huvudingrediens. Enligt texten på förpackningen är produkten "särskilt lämpligt som ersättningskaffe för sjuka med klena nerver, svagt hjärta och dålig matsmältning." (KM 80907)

Sockerskrin i ädelträ. I botten

en draglåda för "pudersocker". Försett med lås då socker var en dyr vara. (KM 47217)

Sockerdosa. I oktober 1916

infördes sockerransoneri i Sverige.

Det förbjudna kaffet

Inramad tavla: *Kaffebeslaget*, akvatint på papper av Martin Rudolf Heland (1765-1814) efter Pehr Nordquists målning från 1799 med samma namn. Stadsmuseet i Stockholm.

Foto på skylt: Föreställer en tapet målad av Hans Wikström (1759-1833). Texten lyder: *Caffe beslaget som inföll i början af det 19 de CECULO, Si huru owarachtige världens nöijen äro: Och skadlige när staten icke bär sig i et land.* Nordiska museet, NM.0187744.

Ovanpå Skattkammaren

Förpackningar för kaffe från Böttchers Konditori, Stora Södergatan, Lund. (KM 69670, KM 69671)

Skattkammare

Kaffekopp i elegant modell från ca 1820 tillverkad vid Nymphenburg, Bayern, Tyskland. (KM 25053)

Sockerskrin i silver, i form av en melon. Tillverkad i Tyskland vid 1700-talets mitt. (KM 29026)

Kaffekanna i silver med adliga ätten Gyllenbergs vapen inpressat i botten. Tillverkad 1787 av Simson Ryberg, Stockholm. (KM 61345)

Sockertång i silver, tillverkad av Hans Petter Vogt, Kristianstad, 1793. (KM 13709)

Sockerskrin i silver, tillverkat av silversmeden Jöns Dahlgren i Lund, 1835. (KM 75735)

Servis i silver med kaffekanna, tekanna, gräddkanna och sockerskål. Gåva från Karl XIV Johan till professor Carl Georg Brunius som tack för hans arbete vid ombyggnaden av Skarhults slott som kungen ägde 1826-1844. Under åren 1833-1859 ledde Brunius också ombyggnaden av Lunds domkyrka. (KM 48779)

Kaffeservis i silver, tillverkad av Wiwen Nilsson, Lund, 1928. (KM 85697-85699)

Kaffeservis i silver med bricka. Designad av Sigvard Bernadotte (1907-2002) för Georg Jensen, Danmark. (KM 70665)

Kaffeservis i silver med kanna, gräddkanna och sockerskål. Stämplad 1933 Karl Andersson, silversmed och hovjuvelerare i Stockholm. (KM 82738, KM 82739, KM 82740)

Kaffekanna i tenn. Tillverkad i Nyköping 1830 av Erik Wikgren. (KM 23175)

Kaffekanna i mässing med trähandtag. Modellen finns redan under 1700-talets första hälft och är inspirerad av arabiska kaffekannor. Denna kanna är troligen från 1800-talets första del och kommer från Halland. (KM 3170)

Urnformad kaffe- och tekokare med insats för värmelod. Typen blev populär i England under 1800-talets första hälft. Denna är tillverkad i koppar med mässingskran. (KM 43299)

Kannor i porslin

Kaffekanna, tillverkad vid **Meissen**, nära Dresden i Tyskland omkring 1750. Meissen var den första fabriken i Europa som lyckade framställa riktigt porslin 1710. (KM 10809)

Kaffekanna, tillverkad vid Wallendorf i Västra Tyskland, 1770-80. Deras landskapsdekorer blev populära. (KM 20420) Företaget grundades 1764 och är en av Europas äldsta porslinstillverkare.

Kanna från 1770-talet från Mariebergs fajansfabrik som anlades 1758 på Kungsholmen i Stockholm. (KM 15556)

Samovar i tenn med tappkranar och ben i mässing. Denna typ av kärl användes inte bara till te utan även till kaffe. Det malda kaffet lades i en tygpåse som sänktes ned i samovaren, ungefär som en modern tepåse. Metoden användes först i Frankrike omkring 1710, men blev speciellt populär i England och Holland. (KM 33420)

Kaffekanna i koppar, tillverkad i Lund av J Jönsson. (KM 38643)

Kaffekanna med koppartryckt mönster, Gustavsberg, 1840-tal. (KM 33607)

Kaffekanna i dekor i s k "flytande blått" blev populärt i mitten av 1800-talet, Gustavsberg. (KM 54335)

Kaffekanna i stengods, tillverkad vid Höganäsbolaget av Karl Persson. (KM 99143)

Kaffekanna av Louise Adelborg, ingår i *Nationalservisen* som visades första gången på Stockholmsutställningen 1930. Den tillhör en av Rörstrands mest långlivade serviser och tillverkas sedan 2001 under namnet Swedish Grace. (KM 67989)

Servisen Belona i flintgods är formgiven av Wilhelm Kåge 1936 för Gustavsberg. (KM 57535)

Servisen Blå eld av Hertha Bengtson med organiskt utformade delar tillverkades av Rörstrand 1951-1971. (KM 67982)

Kannor i emalj

Röd kaffekanna, modell *Sjöjungfrun*, med filterinsats. Formgiven av Arne Erkers för Kockums 1960. (KM 73184)

Kaffekanna Sjömannen, formgiven av Jan Ostwald hos Sigurd Persson och tillverkades på Kockums 1966-1971 även i gult, orange och blått. (KM 89085)

Vit kaffekanna med blå mynningsrand, stämplad Kockums K.E.R. (KM 76766)

Blå emaljkanne med blomstermotiv. (KM 78231)

Emaljkanne med grön mynningskant, filterinsats och bakelithandtag. (KM 73183)

Kaffekoppar 1700-tal

Kaffekopp i s k kinesisk äggskalsporslin är daterad till Yongzhengperioden 1723-1735. (KM 37537)

Majolikakopp från Castelli, Abruzzerna, Italien med för dem typisk målad heltäckande landskapsscen, troligen 1700-talets början. (KM 6305)

Kopp dekorerad i guld med kinesiserande dekor, Meissen, Tyskland, 1720-tal. (KM 28331)

Kopp och fat tillverkade i Kina under Qianlongperioden, 1736-1795 och dekorerade i famille rose mot en brunglaserad glasyr som brukar kallas *café au lait*. Både koppen och fatet är spruckna och lagade med metallklamrar. (KM 17346)

Kopp i kinesiskt äggskalsporslin med målad dekor med guldfiskar, inköpt 1902 på auktion på Maglö Herrgård utanför Hässleholm. (KM 12854)

Kopp med Kinainspirerat mönster. Tillverkad vid fabriken i Meissen, Tyskland cirka 1750. (KM 24936)

Kaffekopp tillverkad omkring 1760, Nymphenburg, Bayern, Tyskland. (KM 25047)

Kopp och fat med handmålad dekor med romantiska scener av sittande kvinnor, tillverkad vid Ansbach, Bayern Tyskland, ca 1765. (KM 17087)

Kopp och fat tillverkade i Kina under Qianlongperioden, 1736-1795. (KM 10325)

Kopp med landskapsmotiv ca 1785 från den tyska fabriken Frankenthal, som var en av Tysklands mest betydande porslinsfabriker under 1700-talets andra hälft. (KM 10808)

Kopp och fat med dekor i guldtrådsmonster och antikiserande figurer, 1780-tal, Berlin, Tyskland. (KM 21506)

Kopp från den tyska fabriken Nymphenburg i Bayern med dekor i trompe l'oeil (fr – lura ögat) med imiterad träådring och till synes fästa bilder, 1780-tal. (KM 26323)

Kopp och fat med blomstergirlander från Ludwigsburg, Württemberg, Tyskland, 1700-talets slut. (KM 30194)

Kopp och fat från Wien, Österrike med dekor av ovala medaljonger i brunt med profilhuvud i sepia, 1700-talets slut. (KM 19513)

Kopp med fat i s.k. jasper, ett oglaserat stengods, tillverkad på 1790-talet vid Josiah Wedgwoods fabrik Etruria, England. (KM 21443)

Kaffekopp i flintgods i 1799 års modell från Rörstrand. Dekoren är inspirerad av målade bårder från Wedgwoods fabrik i England. (KM 62244)

1800-tal

Kopp i blått och guld, tillverkad omkring år 1800 i Wien, Österrike. (KM 18310)

Kopp från Niderviller i nordöstra Frankrike, gåva till Kulturen från grevinnan Wilhelmina von Hallwyl i Stockholm 1922. (KM 28569)

Kopp med siluettdekor.

Tillverkad i Paris ca 1810-1820, stämplad REVIL – Rue neuve des Capucines. (KM 25015)

Kopp med målat citat av

den tyska författaren Friedrich von Schiller (1759-1805). Koppen är tillverkad i Wien, Österrike, ca 1815. (KM 19310). Det är osäkert om fatet ursprungligen tillhört koppen.

Kopp från Meissen i

Tyskland, 1814-1818 med nyantik reliefdekor efter mönster från Wedgwoods antikinspirerade tillverkning. (KM 25035)

Kopp och

fat med dekor i rosa och guld från Davenport vid staden Longport, Staffordshire i England, ca 1830-tal. (KM 31287)

Kopp med fat i

tidstypisk modell från 1800-talets första hälft med målad dekor föreställande Lunds domkyrka med mansardtak och tornhuvar med lanterniner före den stora ombyggnaden på 1870-talet. (KM 69321)

Kaffekopp. Serviser med

motiv från svenska slott och herrgårdar blev mycket populära i mitten av 1800-talet.

Kopp från Rörstrand med målad dekor av Gripsholms slott. (KM 35713)

Kopp och fat med

koppartryckt svart dekor, Gustavsberg, mitten av 1800-talet. (KM 51106)

Kopp med dekor av

rosor i *Flytande blått*, som introducerades av Rörstrand på 1850-talet. (KM 75358)

Kopp med

blomstermonogram tillverkad vid Den Kongelige Porcelainfabrik i Köpenhamn och stämplad med deras karaktäristiska våg- eller böljemärke, som symboliserar Danmarks tre vattenvägar Stora Bält, Lilla Bält och Öresund. Före 1885. (KM 20160)

Kopp från

Pirkenhammer, Tjeckien. (KM 23731)

Mors Kopp tillverkad

för den svenska marknaden av Carl Tielsch & Co porslinsfabrik i Altwasser, Tyskland under 1800-talets andra hälft. (KM 78118)

Kopp tillverkad vid en

av England största porslinsfabriker, Worcester, omkr 1870. (KM 17333)

Kopp från Rörstrand omkring 1860 med emaljmalad dekor. (KM 88138)

Kopp med fat, Göteborg. Mönstret gjordes 1883 på Gustavsberg som deras första försök i en serie av stadsserviser. (KM 68723)

Kopp med fat. Serviser med blomdekorer blev populära på 1890-talet, som denna kopp från Gustavsberg, 1893-1895. (KM 64381)

Kopp Belus från Petrus Regout & Co, Maastricht, Nederländerna, 1890-tal. (KM 71723)

Kopp, så kallad mustaschkopp, tillverkades med en liten hylla eller båge för att skydda mustaschen. Den här är handmålad av Hedvig Björklund i Lund på en kopp tillverkad i Tyskland. (KM 77929)

Kopp med fat, ska enligt uppgift vara tillverkad vid Fontainebleau porslinsfabrik vid Seine-et-Marne i norra Frankrike. Den bär

prinsessan Eugénies (1830-1889) namn och krona. (KM 4953)

Kopp i gul lera med blyglasyr tillverkades på bland andra Höganäs och Tillinge Fayancefabrik, omkring 1900. (KM 53065)

1900-tal

Kopp. Del av kaffeservis tillverkad vid den turkiske sultanens privata porslinsfabrik, Yldiz kiosken, där endast ett exemplar av varje föremål eller föremålsgrupp tillverkades. Gåva 1905 till Sveriges dåvarande minister i Turkiet friherre Charles Emil Ramel från sultanen Abdul Hamid II. (KM 49795)

Kopp Lilja i Irisserien i den nya jugendstilen, formgiven av Alf Wallander, Rörstrand till Stockholmsutställningen 1897. I produktion 1900-1910. Fatet saknas. (KM 68018)

Kopp med handmålade dekor, formgiven av Alf Wallander, Rörstrand ca 1890-1900. (KM 68017)

Mockakopp från Royal Worcester, England med motiv av Highland cattle, 1906-1908. (KM 62609)

Kaffekopp med tidstypisk antikinspirerat mönster *Diana* av

Einar Forseth, Lidköpings Porslinsfabrik, omkring 1925. (KM 71728)

Kopp med dekoren *Tussilago* som lanserades 1930 och blev en stor försäljningssuccé. Ritad av Wilhelm Kåge, Gustavsberg. (KM 46781).

Kopp *Bandarillo* med målad dekor i grönt och svart tillverkades 1936-56. Ritad av Wilhelm Kåge, Gustavsberg. (KM 68436)

Kopp med dekoren *Grå ränder* på "de mjuka formernas servis", ritad av Wilhelm Kåge, Gustavsberg och i produktion 1945-1970. (KM 88352)

Kopp med fat, *Laila* formgiven av Greta-Lisa Jäderholm-Snellman för Arabia, Finland 1935-42. (KM 71218)

Mockakoppar i olika färger, tillverkade av Rosenthal, Tyskland. (KM 75406)

Kopp, *Nationalservisen* ritad 1930 av Louise Adelborg blev en av Rörstrands populäraste serviser. (KM 67989)

Kopp med fat. Servisen *Florian* från 1941 har en tidstypisk dekor

med blommor. Eugen Trost, Gefle Porslinsfabrik (KM 75353)

Kopp med fat. Arthur Percys *Variant* tillverkades av Gefle Porslinsfabrik i flera olika färger, 1960-1964. (KM 68032)

Tevekoppar blev populära produkter hos flera fabriker, som **Tea** från Rörstrand. (KM 82508)

Kopp med fat. Dekoren *Venezia* är formgiven av Hertha Bengtson 1954 för Rörstrand. (KM 84079)

Kopp. Marianne Westmans *Picknick* tillverkades i 87 delar 1956-89, Rörstrand. Fat saknas. (KM 67979)

Kaffekoppar i serien *Old Höganäs* tillverkade av Andersson & Johansson, Höganäs och presenterades på utställningen H55 i Helsingborg. Den har även tillverkats i brunt och blått. (KM 74113 och KM 74570)

Kopp, ur den ugnsfasta brunglaserade servisen *Rustik*, ritad av Britt-Louise Sundell för Gustavsberg. I produktion 1956-1972. (KM 95009)

Kopp. Dekoren *Adam* är ritad av Stig Lindberg, Gustavsberg 1959. (KM 68810)

Koppar i stengods, formgivna av Hertha Bengtson för Andersson & Johansson, Höganäs, 1960-tal. (KM 75398)

Kaffekoppar *Blå blomster* av Berit Ternell, tillverkades 1970-75 av Upsala-Ekeby/Gefle Porslinsfabrik. (KM 93519)

Kaffekopp som ingick i Signe Persson Melins servis för Boda Nova 1971. Originalkartong formgiven av reklamannen John Melin. (KM 83535)

Dockskåp med innehåll

Elisabeth Bojsen, född Salomonsson, fick dockskåpet av fröken Lindberg som bodde på Järnvägshotellet i Lund. Det är från cirka år 1900. Elisabeth fortsatte att samla inventarier till dockskåpet under hela sitt liv. I rummet längst ned till vänster har vi möblerat dockskåpets köks som det såg ut när Elisabeth gade det. (KM 49095)

I resten av dockskåpets rum har vi valt att visa delar av dockserviser, dockskåpsinventarier och andra leksaker som knyter an till utställningens tema. Några av dem ser du här nedan.

Kaffekanna i miniatyr. I Danmark kallas dessa kannor i blå emalj Madame Blå. De producerades i stort antal.

Minneskopp från vigseln 19 juni 1976 mellan kung Carl XVI Gustaf och Silvia Sommerlath, Hackefors porslin. (KM 70602)

Koppar, stapelbara och anpassade för kaffemaskinen var målet när modeskaparen Filippa K 2003 ritade muggen med samma namn för Rörstrand. (KM 88808)

Kopp ur servisen *Blond* som designades 1995 av Reliefgruppen under ledning av deras f.d. lärare Signe Persson-Melin, för Design House Stockholm. (KM 88805)

Dockservis, Gustavsberg *Maj*, 1930-tal. (KM 61047.5)

Kaffekittel i koppar, en perfekt miniatyr av en stor kaffepetter. (KM 69538)

År 1900 producerade fabriken Glud & Marstrand 1000 kannor varje dag. Madame Blå är ett av de vanligast förekommande föremålen i danska museers samlingar. Vi vet tyvärr inte vem som tillverkat Kulturens dockkanna. (KM 61971)

Dockservis i mönstret

Dresden, tillverkad av Villeroy & Boch tidigt 1900-tal. (KM 58482.22)

Spis. En riktigt lyxig leksak – en fullt fungerande elektrisk leksaksspis från 1950-talet. Tillverkad i Tyskland av Heiliger Elektro. (KM 80301)

Fotografierna föreställande kaffeentusiasterna Axel, Vincent, Ingrid, Conny och Urban är alla privata.

